

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІСТУ ПРОГРАМ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ УКРАЇНИ

аспірант **Провозін Н.В.**

Сумський державний університет (Україна)

Реалізація екологічної політики в Україні через законодавчо-нормативні документи здійснюється за централізованою схемою, коли формується загальна національна екологічна стратегія країни, доводяться на місця її цілі та у відповідності до яких регіони розробляють регіональні стратегії розвитку, при цьому вимагають розробки стратегій розвитку на місцях у відповідності до цілей, які зазначаються у регіональній стратегії.

Основними законодавчо-нормативними документами, які регулюють порядок розробки, реалізації та в деякій мірі оцінки результатів цільових екологічних програм є: Закон України «Про державні цільові програми» від 18.03.2004р. № 1621-IV (зі змінами); Порядок розроблення та виконання державних цільових програм (постанова КМУ від 31.01.2007р. № 106 із змінами); Методичні рекомендації щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання (наказ Міністерства економіки України від 04.12.2006р. № 367); Методика оцінки ефективності реалізації регіональних природоохоронних програм та державних (загальнодержавних) цільових екологічних програм (наказ Міністерства екології та природних ресурсів від 15.10.2012 № 491) та ін.

Провівши дослідження змісту певних цільових екологічних програм різного напрямку та аналізу їх виконання, ми виявили наступні недоліки:

- на національному рівні (Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року): в стратегії наведені показники за якими слід проводити моніторинг та контроль виконання, однак недостатньо розвинутий організаційний механізм її реалізації, через що, дані за показниками не можливо отримати.

- на регіональному рівні: області – н-д, «Комплексна програма ОНПС в Сумській області до 2015 року»: програма не містить критеріїв та показників, які б забезпечували проведення моніторингу, оцінки ефективності її реалізації; очікувані результати порівнюються лише з обсягом виділених на захід коштів; недостатність установ необхідних для проведення моніторингу за станом ПНС по всій території області; - «Програма стабілізації екологічного стану НПС та підвищення рівня соціально-економічного розвитку Херсонської області («Екологія – 2015»): кількісну оцінку результативності програми провести не можливо; відсутні контрольні показники виконання програми та прогностичні показники результату заходів програм; не всі відповідальні виконавці надають інформацію про виконання програми; маючи досить широку інформацію щодо стану виконання програми ніж інші області, провести повноцінну оцінку ефективності виконання програми неможливо.

- на місцевому рівні: місто – н-д, «Комплексна програма охорони навколишнього природного середовища в м. Суми»: недосконалий механізм фінансування програми, через що, відбуваються часті зміни в змісті програми; наведені очікувані екологічні показники за роками, однак у звітах про хід виконання не наводиться динаміка їх стану, тому в більшості випадків програму оцінюють за рівнем витрачених коштів на виконання заходів; райони – н-д, «Про Екологічну програму охорони навколишнього природного середовища і раціонального використання природних ресурсів у Фастівському районі на 2011-2015 роки»: в програмі відсутні кількісні показники, які необхідно досягти; не

конкретизований фінансовий механізм; не визначені відповідальні органи за виконання програми; «Комплексна програма охорони навколишнього природного середовища Тростянецького району до 2015 року»: визначені права та функції відповідальних органів, однак недостатньо конкретизовані заходи та відсутні фінансові та кількісні показники програми; село, селище – н-д, «Екологічна програма Великокоостромської сільської ради на 2014 -2020 рр.», «Про затвердження проекту «Програми охорони навколишнього середовища Гребінківської селищної ради на 2014-2020 рр.», в даних програмах повністю відсутні кількісні прогностичні екологічні показники; не конкретизовані заходи до виконання; не обґрунтований механізм фінансування та порядок звітування.

В деяких селах повністю відсутні програми подібного спрямування, замість них можуть виступати документи, які містять перелік заходів на виконання комплексної програми охорони навколишнього середовища певного району. Незважаючи на визначений законодавством порядок розробки, реалізації та виконання цільових програм, відповідальні органи влади у розроблених програмах зосереджують увагу на їх фінансовому аспекті, а не на фактичному покращенні стану довкілля території. В більшій мірі причиною даній тенденції є відсутність установ моніторингу стану компонентів природи.

Враховуючи те, що Україна почала рухатися в напрямку децентралізації влади, змістилися (змістяться) пріоритети та напрямки реалізації екологічної політики самої держави. Перш за все, децентралізація призведе до зміни адміністративно-територіального устрою самої країни, надасть більше прав, повноважень, а отже і відповідальності місцевим органам самоврядування, надасть їм право самостійно проводити управління територією, що входить до складу відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Місцевий розвиток, в т.ч. покращення стану довкілля, в більшій мірі залежатиме від ефективності місцевого управління.

Провозін, Н.В. Особливості змісту програм охорони навколишнього природного середовища адміністративно-територіальних одиниць України [Текст] / Н.В. Провозін // Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції імені проф. Балацького О. Ф., м. Суми, 27 травня 2015 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко, М.М. Петрушенка. – Суми: СумДУ, 2015. – С. 74-76.